

Handläggare:
Anders Müller tel 08-508 33 883

Till
Utbildningsnämnden 2009-02-12

Kameraövervakningen i Bromma gymnasium – Yttrande över datainspektionens yttrande

Yttrande till länsrätten i Stockholms län, rotel 661, mål nr 21739-08

Förslag till beslut

Utbildningsförvaltningen föreslår att utbildningsnämnden beslutar följande:

1. Utbildningsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande till länsrätten i Stockholms län som yttrande över Datainspektionens yttrande i målet rörande Utbildningsnämndens överklagande av Datainspektionens beslut 2008-10-01 Dnr 742-2008 avseende Bromma gymnasium.
2. Beslutet förklaras omedelbart justerat.

Thomas Persson
Direktör

Marie-Louise Hammer
Avdelningschef

Sammanfattning

Datainspektionen konstaterade i sitt beslut 2008-10-01 att den behandling av personuppgifter som utförs av utbildningsnämnden genom kameraövervakning inom Bromma gymnasium är kränkande i den mening som avses i 5 a § andra stycket personuppgiftslagen (PuL).

Datainspektionen beslutade förelägga utbildningsnämnden att upphöra med den behandling av personuppgifter som sker genom kameraövervakning inomhus i Bromma gymnasium efter kl. 07.00 och före kl. 19.00 måndag tom torsdag samt efter kl. 07.00 och före kl. 17.00 på fredagar, ordinarie skoldagar.

Utbildningsnämnden har till Länsrätten i Stockholms län överklagat Datainspektionens beslut. Datainspektionen har till länsrätten yttrat sig över överklagandet. Utbildningsförvaltningen föreslår att utbildningsnämnden utnyttjar rätten att yttra sig över innehållet och till länsrätten i Stockholms län inlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som yttrande.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom gymnasieavdelningen i samråd med Bromma gymnasium och stadsledningskontorets juridiska avdelning.

Bakgrund

Datainspektionen konstaterade i sitt beslut 2008-10-01 att den behandling av personuppgifter som utförs av utbildningsnämnden genom kameraövervakning inom Bromma gymnasium är kränkande i den mening som avses i 5 a § andra stycket personuppgiftslagen (PuL).

Datainspektionen beslutade förelägga utbildningsnämnden att upphöra med den behandling av personuppgifter som sker genom kameraövervakning inomhus i Bromma gymnasium efter kl. 07.00 och före kl. 19.00 måndag tom torsdag samt efter kl. 07.00 och före kl. 17.00 på fredagar, ordinarie skoldagar.

Utbildningsnämnden har till Länsrätten i Stockholms län överklagat Datainspektionens beslut, mål nr 21739-08, rotel 661.
Datainspektionen har till länsrätten yttrat sig över överklagandet.

Datainspektionens yttrande

Datainspektionen har inget att erinra mot att Länsrätten ändrar beslutet på ett sådant sätt att föreläggandet att upphöra med kameraövervakningen ändras till att avse tiden mellan kl. 08.00 och 17.00 måndag till fredag ordinarie skoldagar. (i beslutet stod 07.00 – 19.00 måndag-torsdag och 07.00 – 17.00 fredagar). I övrigt vidhåller Datainspektionen sitt beslut.

Datainspektionen anser inte att Utbildningsnämnden i Stockholms stad har klargjort att det finns så allvarliga problem under skoltid i Bromma gymnasiums korridorer, klassrum och bibliotek att det motiverar kameraövervakning för att registrera hur eleverna beter sig i de aktuella utrymmena. Utbildningsnämnden har, enligt Datainspektionen, inte heller vidtagit åtgärder för att minska graden av integritetsintrång. Datainspektionens bedömning är därför att den personuppgiftsbehandling som sker genom kameraövervakning under skoltid i

Bromma gymnasium utgör en sådan kränkning som avses i 5 a § andra stycket i personuppgiftslagen (PuL).

Datainspektionen hänvisar i första hand till de skäl som angetts i beslutet, men har också tillägg med anledning av vad Utbildningsnämnden anför i sitt överklagande. Man har placerat tilläggen under ett antal rubriker.

Proportionalitetsbedömningen.

Datainspektionen anser att Utbildningsnämnden inte visat att det finns sådana problem i Bromma gymnasium som skulle göra kameraövervakning proportionerlig i förhållande till det integritetsintrång det innebär för eleverna att bli övervakade i dessa utrymmen. Datainspektionen hävdar att bedömning skall göras för varje enskilt utrymme som kameraövervakas. En sådan probleminventering bör, enligt Datainspektionen, utmynna i en detaljerad information rörande:

- Vilka de konkreta problemen är
- Var i skolan problemen uppstår
- När (tid på dygnet) respektive problem uppstår
- I vilken omfattning respektive problem uppstår

För de datasalar och andra utrymmen med datorer som kameraövervakas, har inte Utbildningsnämnden påvisat att ett tydligt behov av kameraövervakning. Datainspektionen menar att de elektroniska nycklar som eleverna har för att komma in i datasalarna på icke lektionstid möjliggör en viss övervakning av eleverna.

Obehöriga personer i skolan

Inte heller här anser Datainspektionen att Utbildningsnämnden har klargjort att det är så stora problem att det motiverar den omfattande övervakningen skolans elever. Man pekar på att övervakning av entréer och andra, mindre integritetsingripande, sätt att verka för att obehöriga inte ska ta sig in i skolan är att föredra.

Alternativa åtgärder

Utbildningsnämnden har, enligt Datainspektionen, i sin skrivelse begränsat sig till att utvärdera om det finns andra sätt att bevaka. Man vill därför förtydliga att det inte primärt handlar om andra bevakningsåtgärder, utan snarare överväga andra, mindre integritetsingripande, sätt att komma tillrätta med problemen.

Tiden och omfattningen av kameraövervakningen

Datainspektionen anser att kameraövervakningen på Bromma gymnasium täcker för stora ytor. T ex övervakas hela korridorer och hela undervisningssalar när det är inbrott i elevskåpen och tillgrepp av datautrustning som är det som kameraövervakningen primärt skall skydda emot.

Vad gäller tiden för övervakning är Datainspektionens utgångspunkt att de platser som övervakas är sådana utrymmen där eleverna är hänvisade vistas och umgås på under en stor del av den tid eleverna inte deltar i undervisning.

Förvaltningens synpunkter på Datainspektionens yttrande

Förvaltningen anser att den intresseavvägning och proportionalitetsbedömning som datainspektionen gjort, inte tillräckligt beaktat de positiva effekter som kameraövervakningen medför. Det yttrande Datainspektionen inkommit med tillför inget nytt i sak. Förvaltningen vidhåller att kameraövervakningen i Bromma gymnasium är proportionerlig i förhållande till ändamålen. Förvaltningen har följande kommentarer till Datainspektionens yttrande:

Proportionalitetsbedömningen.

Övervakningen har till huvudsyfte att öka tryggheten för elever och personal och avskräcka presumtiva gärningsmän från att begå brottslig handling. Bromma gymnasium ligger i ett lugnt område, men för ett antal år sedan begicks ett uppmärksammat mord på en av skolans toaletter. Elever och personal på skolan har jobbat på olika sätt för att få till stånd en god arbetsmiljö. Beslutet att installera kameraövervakning har varit ett viktigt inslag i arbetet. Elever och personal har varit överens om att kameraövervakningen inomhus i Bromma gymnasium under dagtid är en åtgärd som är proportionerlig i förhållande till ändamålen med övervakningen.

Kameraövervakningen har i hög grad bidragit till att förbättra arbetsmiljö på skolan. De få brott som skett har snabbt klarats upp vilket medfört att elever och personal känner sig trygga på skolan. Det är inte fråga om någon kontinuerlig övervakning av elever eftersom det inte sker någon avläsning av bildmaterial i vare sig realtid eller senare. Endast om något inträffat, som motiverar att bildmaterialet avläses, sker kontroll av materialet. Kontroll får endast ske inom den tid bildmaterialet sparats, d v s inom tre dygn. Endast rektor och den rektor utser får enligt skolans policy granska inspelat material.

Kameraövervakningen används således inte för att ”registrera hur eleverna beter sig i de aktuella utrymmena”. Det kan därför inte vara ”ett avsevärt intrång i elevernas personliga integritet” Det är enligt förvaltningens mening inte

övervakning av elever det handlar om utan att verifiera brottsliga handlingar när någon sådan har inträffat.

Bromma gymnasium har efter avstängning av kamerorna haft flera incidenter med skadegörelse. Tex har flera vattenlås på handfat i elevtoaletterna (som ju aldrig övervakats) sparkats sönder. Detta visar att kameraövervakning av strategiska områden bidrar till att minska skadegörelse även inom områden som inte kameraövervakas. Vid ett tillfälle brändes ett papper direkt vid trädörr i korridoren, vilket kunde ha lett till brand. Efter detta aktiverades kamerorna igen och det har varit lugnt på skolan sedan dess. Det är ett mycket litet antal elever som gör sådana saker och de avskräcks av att kameror finns. Det medför att resten av eleverna, den absoluta majoriteten, kan känna sig lugn och att skolan kan lägga resurser på eleverna och inte på reparationer.

När det gäller datasalarna så har det visat sig att de elektroniska låsen inte är tillräckligt för att förhindra skadegörelse och stölder. Låsen registrerar vem som öppnat dörren men inte vilka som passerar in genom den. En elev kan alltså släppa in kamrater i rummen som inte registreras av systemet, vilket inte är ovanligt.

Obehöriga personer i skolan

Skolan har ett stort antal in/utgångar. Det är en mycket dyrt att med personal och/eller avancerade inpasseringssystem hindra obehöriga personer från att ta sig in på skolan.

Alternativa åtgärder

Utbildningsnämnden har i sitt överklagande pekat på ett antal andra åtgärder, förutom kameraövervakning, för att förbättra arbetsmiljön på Bromma gymnasium. Bland annat anges arbete med mentorsgrupper, hemklassrum Friendsorganisation samt olika typer av kampanjer för att få eleverna att känna sig som en viktig del av Bromma gymnasium och att få dem att ta ansvar för sitt eget agerande under skoldagarna. Trots detta skriver Datainspektionen "...att inga alternativa åtgärder vidtagits eller övervägts,..." (sid 2 i yttrandet).

Tiden och omfattningen av övervakningen

Utbildningsnämnden har i sitt överklagande motiverat kamerornas placering och ändamål. Enligt Datainspektionen "ska bedömning göras för varje enskilt utrymme" och endast utrymmen där det "förekommit tex omfattande skadegörelse, våldsbrott eller stölder under skoltid kan det medföra att en kameraövervakning av just det utrymmet är proportionerlig i förhållande till det integritetsintrång det innebär för eleverna att bli övervakade." Att begränsa de

ytter som kameraövervakas på detta sätt är inte möjligt på en skola. På Bromma gymnasium hade man, innan kameraövervakningen installerades, problem med stöld, vandalisering och intrång. Man började då med att sätta upp ett mindre antal kameror på utsatta ställen. Problemen flyttade sig då till andra delar av skolan. Nya kameror installerades då stegvis och processen pågick fram till dagens antal kameror. Nu anser sig skolan ha en övervakning som fungerar på ett sätt som främjar en god arbetsmiljö. Skolan måste alltså ses som en helhet. Har en skola problem med skadegörelse och stöld ur elevskåp eller liknande så räcker det inte med en övervakning på de platser där brotten skett.

Förvaltningen noterar att Datainspektionen har ändrat sin formulering vad avser den tid eleverna vistas i kameraövervakade områden. I beslutet stod ”..det här är en fråga om utrymmen där elever vistas och umgås en stor del av den tid de tillbringar i skolan.”. I yttrandet har detta ändrats till ”..de platser i Bromma gymnasium som kameraövervakas är sådana utrymmen där eleverna är hänvisade att vistas och umgås på under en stor del av den tid eleverna inte deltar i undervisning.” (Detta är i normalfallet c:a 10 % av den tid eleverna vistas i skolan.) Inte heller detta är korrekt i fallet Bromma gymnasium. Eleverna är inte hänvisade till områden som är kameraövervakade. Eleverna har en kafeteria som inte är bevakad och de mest frekventerade utrymmena för elever under raster är i trapphuset, som inte är kameraövervakat. Det som övervakas är de utrymmen där eleverna förvarar sina värdesaker och där skolan har värdefullt material med full tillgänglighet för eleverna.

Förvaltningens sammanfattande synpunkter

Förvaltningen anser inte att Datainspektionen i sitt yttrande tillfört några nya fakta. Förvaltningen hänvisar till vad som skrivits i överklagandet och vidhåller uppfattningen att den intresseavvägning och proportionalitetsbedömning som datainspektionen gjort har inte tillräckligt beaktat de positiva effekter som kameraövervakningen medför. Förvaltningen anser att kameraövervakningen i Bromma gymnasium är proportionerlig i förhållande till ändamålen.

Bilagor:

Datainspektionens beslut Dnr 742-2008

Skrivelse med överklagande

Datainspektionens yttrande